

Karjalan kirkonkirjojen tallennustyö loppusuoralla

Tietokanta: Miljoonia henkilötietoja voi tutkia verkossa.

RONI LEHTI / LEHTIKUVA

Tampere
Tarja Repo / STT

Sadoillatuhansilla suomalaisilla on juuria luovutetun Karjalan alueella. Taustoistaan kiinnostuneen on helppo aloittaa sukututkimus Karjala-tietokannasta, josta löytyy harvinaisen kattava kirjo kirkonkirjatietoja selattavaksi.

Tietokannasta löytyvät kastetujen, vihittyjen, kuolleiden ja haudattujen sekä muuttaneiden luettelot sekä vielä rippi- ja lastenkirjatkin. Aikajänne on 1700-luvun alkupuolelta aina siihen asti, kun Suomeen siirretyt noin 70 seurakuntaa lopetettiin vuonna 1949.

Internetin avoimella Katihahakuohjelmalla voi etsiä sataa vuotta vanhempia henkilötietoja. Tietosuojasäiden takia uudempiä tietoja ei verkosta löydy lukuun ottamatta kuolleiden ja haudattujen tietoja, joissa aikaraja on 50 vuotta.

Luovutetun Karjalan kirkonkirjoja on tallennettu digitaaliseen tietokantaan jo 30 vuoden ajan. Mittava tallennusurakka loppuu vuodenvaihteessa. Tavoitteena on, että tietokannassa on silloin noin 11 miljoonaa tietuetta. Asukkaita ei kuitenkaan ollut niin paljon, sillä ihmiset merkittiin elämänsä aikana moneen kirkonkirjaan. On arvioitu, että Karjalassa on asunut tietokannan kattamana aikana noin 1,3 miljoonaa ihmistä.

Tähän mennessä tallennettuna on noin 10,9 miljoonaa tietuetta. Viimeisiä tietoja tallentaa kymmenkunta projektityöntekijää, jotka tuntevat vanhoja käsialoja sekä venäjää tai ruotsia.

Työ jatkuu kiivaana vuodenvaihteeseen. Ihan kaikkia tietoja ei ehditä kuitenkaan tallentaa. Joistakin seurakunnista kaikkein vanhimpia, vaikeimmin luettavia ja huonokuntoisimpia sidoksia jää tallentamatta, kertoo Karjala-tietokantasaatiön hallituksen varapuheenjohtaja ja Kansallisarkiston erityisasiantuntija **Tytti Voutilainen**.

Hän huomauttaa että tietokanta on varsin luotettava, sillä tallennettuja tietoja on tarkistettu ja korjattu. Katihassa väestötietoja ei ole digitoitu eli kuvattu kirkonkirjoista vaan tallennettu tietueina hakuohjelmaan. Kulttuurihistoriallisesti arvokas tietokanta on lajissaan maailman suurimpia väestöhistoriallisia aineistoja.

Karjala-tietokanta palvelee myös ammattitutkijoita. Turun yliopiston akatemiprofessori, evoluutiobiologi **Virpi Lummaa** Turun yliopistosta on kollegoineen kiinnostunut ihmisen elinkierroista kuten siitä, mitkä tekijät vaikuttavat ihmisen eliniän ja lapsilu-

Turun yliopiston akatemianprofessori **Virpi Lummaa** kertoo Karjalan olevan tutkijalle mielenkiintoinen kohde muusta maasta poikkeavien perherakenteiden vuoksi.

Sukututkimus

Nyt kannattaa olla hereillä

Sukututkijoiden kannattaa olla erityisen valppaana ensi vuoden alussa. Silloin verkon avoimeen Karjala-tietokantaan ryöpsähtää yli 600 000 tietuetta, kun julkiseksi tulevat rippi- ja lastenkirjat vuosilta 1910–1919.

Katilha-tietokantahaussa voi tehdä myös tilastohakuja. Kirkonkirjoista esimerkiksi selvää, että Jäkässä kuoli vuonna 1900 liki 180 ihmistä, kun sisällissotavuonna 1918 kuolleita oli kaksin verroin.

kuun. He ovat käyttäneet Katihan tietoja muun muassa Raudusta ja Jaakkimasta.

Karjala on tutkijalle mielenkiintoinen kohde, koska siellä on elänyt suurperheitä saman katon alla. Useampi veli on asuttanut synnyinkotiaan vaimonsa kanssa. Länsi-Suomen alueella perheen vanhin poika peri kotitalon, kun taas Karjalassa perijöitä olivat kaikki pojat. Perimysjärjestys oli hyödyllinen esimerkiksi siksi, että kaskiviljely vaati runsaasti työväkeä.

– Olemme huomanneet, että kun

Karjalaisia evakkoja oli noin 407 000, ja heillä on jälkeläisiä monessa polvessa. Viime vuonna hakupalvelua käytettiin joka päivä noin 1 200 kertaa.

Tietokannan perusti vuonna 1990 Karjala-tietokantasaatiö. Suurimman osan kirkonkirjojen tallennustyöstä teki yli 500 pitkäaikais-työntöntä. Vuodenvaihteessa päättyvään loppuvaiheen jälkeen tietokanta luovutetaan Kansallisarkistolle.

vaimoja oli monta saman katon alla ja he saivat samoihin aikoihin vauvoja, lapsilla oli suurentunut kuolleisuusriski. Se ei kuitenkaan vähentänyt synnytysten määrää. Lummaa on kollegoidensa kanssa seurannut samojen sukulinjojen vaiheita aina 1700-luvun puolivälistä toiseen maailmansotaan asti.

– Karjalaisten väestötietoja on ollut kiintoisaa seurata juuri erilaisten perherakenteiden takia. Karjalassa mentiin naimisiin paljon nuorempina ja saatiin enemmän lapsia.

Evakkomatkat lisäävät siirtolaisuusymmärrystä

Tampere
Tarja Repo / STT

Karjalan evakkojen taival tarjoaa tutkimukselle kiinnostavan lähtökohdan ymmärtää myös nykyisiä siirtolaiskokemuksia. Tutkijat ovat esimerkiksi selvittäneet, millaiset ihmisryhmät palasivat ensimmäisen evakkomatkan jälkeen takaisin Karjalaan, ketkä jäivät Länsi-Suomeen ja millaisia seurauksia valinnoista koitui.

Suomen vallattua takaisin talvisodassa menetetyt alueet, yli puolet siirtoväestä palasi takaisin. Sodan päättyessä kotiin palanneet joutuivat uudelleen evakkoon, nyt lopullisesti.

– Usein varsinkin maanviljelijät ja tilalliset palasivat Karjalaan. Myös vanhemmat ihmiset palasivat todennäköisemmin kuin nuoremmat, kertoo muuttoliikkeitä tutkinut akatemiprofessori **Virpi Lummaa** Turun yliopistosta.

Paluuhalukkuuteen vaikutti myös se, oliko evakointipaikkakunta mieluinen ja

poikkesiko se kovasti omista kotikonnuista. Esimerkiksi Pohjois-Suomesta hyvin moni palasi Karjalaan, eikä ruotsinkielisille alueille jäänyt juuri kukaan. Sen sijaan Keski-Suomeen jäi paljon karjalaisia jo talvisodan jälkeen.

Lummaa on tutkinut pakkomuuttoa osana monitieteellistä Learning from Our Past -tutkimushanketta, jota vetää tutkimuskoordinaattori **John Loehr** Helsingin yliopistosta. Tutkimuksissa selvisi myös, että Karjalaan ensimmäisen evakkoreissun jälkeen palanneet saivat sodan jälkeen enemmän lapsia kuin Länsi-Suomeen jääneet. Tutkijatohdori **Robert Lynch** Turun yliopistosta selittää korkeaa lapsilukua palanneiden lujemmalla siteellä kotiseutuun sekä tiiviillä sosiaalisilla suhteilla.

Muualle Suomeen jo ensimmäisellä evakkoreissulla jääneet saivat vähemmän lapsia, mutta menivät useammin naimisiin länsisuomalaisten kanssa. Se myös paransi heidän yhteiskunnallista asemaansa.